

UWAGI ZGŁOSZONE W WYNIKU KONSULTACJI ZEWNĘTRZYNYCH

Do dokumentu

„Zalecenia dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w latach 2007-2013”

Lp.	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga	Instytucja Zgłaszająca	Treść uwagi	Uzasadnienie uwagi	Stanowisko Krajowej Instytucji Wspomagającej
1.	2. Definicje stosowane w zaleceniach	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie	Proponuję dodanie definicji listu intencyjnego.	W niniejszym punkcie zdefiniowane zostały podstawowe i kluczowe elementy związane z realizacją projektów ponadnarodowych. List intencyjny, jako wstępna deklaracja działań podejmowanych w partnerstwie, jest znaczącym elementem na etapie składania i oceny Wniosku o dofinansowanie.	Uwaga uwzględniona.
2.	4. Dokumentacja konkursowa projektów współpracy ponadnarodowej pkt II Informacje ogólne 2.2 Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na dofinansowanie realizacji projektów	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie	<i>„Budżet wniosku (...) obejmuje jedynie koszty współpracy ponadnarodowej ponoszone przez polskiego projektodawcę. Natomiast w zależności od specyfiki danego projektu współpracy ponadnarodowej określone działania mogą być finansowane przez partnerów ponadnarodowych”.</i> Należałoby doprecyzować jakie to mogą być działania. Proponuję również umieszczenie zapisu mówiącego o tym, iż Wnioskodawca powinien przedstawić chociażby krótki opis działań finansowanych przez partnera wraz z uzasadnieniem.	Instytucja Pośrednicząca II stopnia na etapie oceny Wniosku nie ma możliwości wglądu do budżetu partnera. Bez doprecyzowania oraz opisu działań finansowanych przez partnera nie ma możliwości oceny czy specyfika projektu wymaga ponoszenia wydatków przez partnera i czy Instytucja Pośrednicząca może to weryfikować.	Uwaga nieuwzględniona. Działania realizowane przez partnerów ponadnarodowych zależą każdorazowo od specyfiki projektu i ustaleń pomiędzy partnerami, stąd ich doprecyzowanie w Zaleceniach nie jest możliwe. Działania realizowane przez partnerów ponadnarodowych - bez względu na źródło ich finansowania - są wskazywane w pkt. 3.3 wniosku o dofinansowanie projektu, zgodnie z „Podręcznikiem przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL”. Uzasadnienie działań finansowanych przez partnera ponadnarodowego nie jest konieczne, gdyż zasadność ponoszenia wydatków przez partnera zagranicznego nie

					leży w kompetencjach IP. IP ocenia zasadność ponoszenia kosztów współpracy ponadnarodowej przez projektodawcę PO KL.
3.	4. Dokumentacja konkursowa projektów współpracy ponadnarodowej pkt III Podstawowe wymagania projektowe 3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa (s.19)	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie	W odniesieniu do rodzaju doświadczenia Projektodawcy w Dokumencie jest mowa o tym „że „projektodawca może być zobowiązany do realizowania projektu przez kontynuowanie współpracy z partnerami, z którymi wcześniej realizował projekty ponadnarodowe”. Proponuję sformułowanie „może być zobowiązany” zastąpić np. „istnieje możliwość kontynuowania współpracy z partnerami (...)”	Może zaistnieć sytuacja, w której doświadczony w realizacji projektów ponadnarodowych, Beneficjent, będzie chciał nawiązać współpracę z podmiotami, z którymi do tej pory nie współpracował.	Uwaga uwzględniona.
4.	pkt VI Dodatkowe informacje 6.1 Kontakt i dodatkowe informacje KIW	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie	Proponuję wymienienie form wsparcia świadczonego przez KIW na rzecz projektodawców.	Wsparcie KIW jest istotnym elementem, który może wpłynąć na jakość i poprawność składanych Wniosków.	Uwaga nieuwzględniona. Informacje na temat oferty wsparcia merytorycznego są systematycznie przekazywane bezpośrednio do IP i zawieszane na stronach internetowych KIW.
5.	3.5. Wymagania dotyczące partnerstwa. Poszukiwanie partnerów ponadnarodowych. Str. 17	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Proponujemy rozszerzyć zawarty zapis odsyłający do art. 28 a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju o komentarze / wskazówki dotyczące obowiązku prowadzenia postępowania konkursowego na wybór partnerów, którzy nie pochodzą z sektora finansów, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie postępowania konkursowego w wymiarze ponadnarodowym, np. 	Zalecenia nie powinny wyłącznie odwoływać się do zapisów ustawy. Wymagania wprowadzone ustawą wymagają omówienia i uwzględnienia w dokumencie szeregu wyjaśnień lub wskazówek. Należy brać pod uwagę, że wnioskodawcą mogą być podmioty sektora finansów publicznych, a zapisy ustawy narzucają w takim przypadku przestrzeganie określonych zasad, z których	Uwaga nieuwzględniona. Odpowiedź sformułowano w odniesieniu do następujących, poruszonych w uwadze, kwestii: - metodyka, miejsce publikowania ogłoszeń, aby postępowanie było efektywne; publikowanie ogłoszeń w taki sposób, aby były dostępne dla podmiotów zagranicznych Ustawa nakłada obowiązek ogłoszenia naboru w dzienniku ogólnopolskim/lokalnym oraz w BIP, co nie stoi na przeszkodzie umieszczeniu ogłoszeń także w innych

			<p>metodyka, miejsca publikowania ogłoszeń, aby postępowanie było efektywne i spełniało wymagania ustawy, wymagania minimum dot. dokumentowania statusu prawnego, w tym statusu jednostki sektora finansów publicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocena potencjalnych partnerów z punktu widzenia statusu jednostki sektora finansów publicznych, wg jakich kryteriów dokonywać takiej oceny w kontekście różnych systemów prawnych krajów potencjalnych partnerów, określenie źródeł dostępu do informacji (np. regulacje prawne, instytucje, dokumenty, instytucje potwierdzające status), wg których można sprawdzić status potencjalnego partnera lub określenie standardu minimum, aby partner mógł być uznany jako jednostka sektora finansów publicznych, • określenie, jak traktować podmioty pełniące rolę IZ/ IP, wybrane przez poszczególne kraje w przetargach, działające jako podmioty komercyjne, fundacje, itp. Takie podmioty pełnią zadania IZ/ IP np. na 	<p>wynika szereg konsekwencji zarówno dla wnioskodawcy jak i potencjalnych partnerów. Poważnym problemem może być ocena partnerów z punktu widzenia statusu jednostki finansów publicznych w związku z różnymi systemami prawnymi w różnych krajach. Od tego będzie zależać konieczność przeprowadzenia konkursu na wybór partnera. Wiele systemów wdrażania funduszy strukturalnych opiera się na instytucjach komercyjnych, którym w przetargach powierzono wykonywanie zadań IZ/IP. Konkurs na wybór tego typu partnerów staje się bezprzedmiotowy, przy czym odstępnie od konkursu jest sprzeczne z ustawą. Kolejnym problemem może być samo postępowanie konkursowe na wybór partnera zagranicznego, w tym np. publikowanie ogłoszeń w taki sposób, aby były dostępne dla podmiotów zagranicznych, określenie / wybór zasad postępowania. Do wyjaśnienia pozostaje również, czy podane bazy danych pozwalają ocenić status partnera, czy jest jednostką sektora finansów publicznych. Należałoby również określić standard minimum, jaki musi być spełniony, aby dany podmiot mógł</p>	<p>dziennikach polskich/zagranicznych, na stronach internetowych czy innych miejscach łatwo dostępnych dla potencjalnych partnerów ponadnarodowych.</p> <p>- czy podane bazy danych pozwalają ocenić status prawny partnera/czy jest on jednostką sektora finansów publicznych W bazach wskazywany jest jedynie typ organizacji, ewentualnie krótka charakterystyka organizacji; weryfikacja statusu prawnego wymaga zatem skontaktowania się z konkretną instytucją.</p> <p>- wg jakich kryteriów dokonywać oceny partnerów z punktu widzenia statusu jednostki sektora finansów publicznych w kontekście różnych systemów prawnych krajów Ustawę stosuje się do wyboru podmiotów „spoza sektora finansów publicznych”. Ocena podmiotów zagranicznych powinna być dokonana z punktu widzenia statusu jednostki finansów publicznych analogicznie do oceny podmiotów polskich, tj. pod kątem zgodności z art. 4 Ustawy o finansach publicznych. Np. jeśli podmiot, o którym mowa w ustawie, planuje nawiązać współpracę z władzami miejskimi lub IZ/IP w innym kraju, wówczas nie musi dawać ogłoszenia.</p> <p>- określenie źródeł dostępu do informacji (np. regulacje prawne., instytucje, dokumenty), wg których można sprawdzić</p>
--	--	--	--	---	--

			<p>Węgrzech, Litwie, Łotwie, w Estonii.</p>	<p>być uznany za jednostkę sektora finansów publicznych w tych przypadkach, gdy system prawny danego kraju nie przewiduje takiego statusu lub reguluje go w odmienny sposób niż prawo polskie. Takie przypadki z pewnością wystąpią, co może powodować konflikt z ustawą o prowadzeniu polityki rozwoju.</p>	<p><i>status potencjalnego partnera lub określenie standardu minimum, aby partner mógł być uznany za jednostkę sektora finansów publicznych; w tych przypadkach, gdy system prawny danego kraju nie przewiduje takiego statusu lub reguluje go w odmienny sposób niż prawo polskie, co może powodować konflikt z ustawą.</i></p> <p>Dokumenty, o których mowa powyżej, będą różnić się w zależności od kraju i charakteru danego podmiotu. Decyzję co do wymogu ich przedstawienia podejmuje każdorazowo projektodawca. Należy jednak mieć na uwadze, iż w związku z brakiem przepływów finansowych z partnerami ponadnarodowymi, wymagania w stosunku do tych partnerów powinny być mniejsze niż w stosunku do partnerów krajowych.</p> <p><i>- jak traktować podmioty pełniące rolę IZ/IP, wybrane w przetargach, działające jako podmioty komercyjne; konkurs na wybór tego typu partnerów staje się bezprzedmiotowy, przy czym odstąpienie od konkursu jest sprzeczne z ustawą.</i></p> <p>W takiej sytuacji, weryfikując status prawny instytucji zagranicznej z punktu widzenia statusu polskiej jednostki finansów publicznych, należy wziąć pod uwagę rolę, jaką dana instytucja spełnia w realizacji projektu. W podanym przykładzie, nie będzie zatem konieczności ogłoszenia naboru.</p>
--	--	--	---	--	---

6.	5.4. Podpisywanie umów o dofinansowanie projektu. Str. 21	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	<p>Zalecenia w kwestii zawierania umowy o dofinansowanie projektu oraz umowy o współpracy ponadnarodowej powinny zawierać wskazówki dotyczące aspektów finansowych, tj:</p> <ul style="list-style-type: none"> • waluty w jakiej szacowany jest budżet i kwota dofinansowania, • kursu / zasad przeliczenia PLN/EUR, • zasad dotyczących kosztów różnic kursowych. 	<p>Budżet projektu zawarty w umowie o współpracy ponadnarodowej powinien być oszacowany w walucie akceptowanej przez wszystkich partnerów (np. EUR), co ma wpływ na możliwość rozliczania kosztów działań. Z kolei umowa o dofinansowanie projektu zawarta będzie w PLN. Należy zatem określić jednolite stanowisko wobec zasad szacowania budżetu (waluta), zasad przeliczenia kwot z budżetu umowy o współpracy ponadnarodowej na kwoty umowy o dofinansowanie projektu (kurs / zasady przeliczenia), jak również określenia zasad postępowania z różnicami kursowymi. W przeciwnym razie wystąpi niespójność pomiędzy umową o dofinansowanie i umową o współpracy ponadnarodowej, mogą pojawiać się problemy związane z zarządzaniem projektem przez partnerstwo w części budżetowej, zarządzania kosztami projektu jako całości i częściach przypadających na partnerów. Ma to szczególne znaczenie na etapie określenia zasad zarządzania projektem w partnerstwie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Powyższe kwestie regulują obowiązujące dokumenty programowe. Zasady przeliczania kwoty dofinansowania z wniosku o dofinansowanie w PLN na EUR w umowie o współpracy ponadnarodowej regulują „Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL”. Ujemne różnice kursowe ponoszone w ramach wdrażania projektu są niekwalifikowane, zgodnie z „Wytocznymi w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach PO KL”. Na etapie przygotowywania koncepcji projektu budżet projektu szacowany jest według kursu przyjętego przez projektodawców.</p>
7.	Uwaga ogólna: zasada równości szans kobiet i mężczyzn w	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Proponujemy określić, w których zakresach współpracy konieczne jest spełnienie standardu minimum w zakresie równości szans kobiet i	Zasada równości szans jest jedną z kluczowych polityk UE oraz kryteriów oceny projektów o dofinansowanie z POKL (standard	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie dotyczące zasady równości szans kobiet i mężczyzn są wyjaśnione w poradniku „Zasada równości szans kobiet i

	kontekście zmian w zasadach przygotowywania projektów do POKL i planowanej zmiany wniosku o dofinansowanie.		mężczyzn, w jakich przypadkach takiej potrzeby nie ma lub nie znajduje uzasadnienia bądź podać przykłady działań / podejścia do problemu.	minimum). Zalecenia w żadnym stopniu nie odnoszą się, w jaki sposób odnosić się do polityki równych szans, w szczególności kobiet i mężczyzn, jak definiować wymagania względem projektu. Pragniemy zwrócić uwagę, że przynajmniej w części modeli współpracy zasada ta nie znajduje uzasadnienia lub nie będzie możliwe określenie wskaźników ze względu na brak danych lub brak uzasadnienia do jej stosowania. Projekt wniosku o dofinansowanie zakłada również uzasadnienie równości szans kobiet i mężczyzn w części dot. zarządzania projektem.	<i>mężczyzn w projektach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.</i> Projekty współpracy ponadnarodowej nie różnią się w tym zakresie od projektów standardowych, bez względu na przyjęty przez partnerów ponadnarodowych model współpracy. Standard minimum odnosi się do założeń całego projektu, nie zaś jedynie do określonego modelu współpracy.
8.	Uwaga ogólna: Diagnoza problemu jako podstawa do opracowania wniosku o dofinansowanie	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Należy określić, w których modelach współpracy oraz w jakich typach projektów konieczna jest diagnoza problemu, w jakich przypadkach takiej potrzeby nie ma lub określić poziom szczegółowości danych, które mają stanowić potwierdzenie potrzeby realizacji projektu współpracy ponadnarodowej.	Nowy projekt wniosku o dofinansowanie projektu stawia diagnozę problemu jako podstawę do opracowania projektu i ubiegania się o finansowanie. Zalecenia nie uwzględniają tego elementu. W nowym projekcie wniosku o dofinansowanie cel główny i cele szczegółowe powiązane są ściśle ze wskaźnikami, wymagają w uzasadnieniu podania danych statystycznych, źródeł weryfikacji / pozyskania danych. W niektórych typach projektów, np. „twinning” taki podział nie znajduje uzasadnienia. W praktyce,	Uwaga nieuwzględniona. Zalecenia nie są przygotowywane „pod” zmianę wniosku o dofinansowanie projektu planowaną w 2010 roku. Diagnoza dotyczy projektu i w takiej też części ma odniesienie do modeli (diagnoza problemu musi być zawsze wskazywana – bez względu na model czy typ projektu). Projektodawca jest zobowiązany do wypełnienia wniosku zgodnie z instrukcją, modele stanowią jedynie przykład tego, jaką współpraca ponadnarodowa może przybrać formę.

				<p>podobnie jak w przypadku zasady równości szans kobiet i mężczyzn, przeprowadzenie szczegółowej diagnozy i pozyskanie danych nie będzie możliwe. Przynajmniej w części modeli współpracy diagnoza tego typu nie będzie znajdowała uzasadnienia.</p> <p>Określanie celu głównego i celów szczegółowych wskaźnikami również może być kłopotliwe w niektórych modelach współpracy, biorąc pod uwagę fakt, że szczegółowe ustalenia będą wynikiem spotkań z partnerami na początkowym etapie realizacji projektów.</p>	
9.	Część 1 s. 4	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Dodać zapis: realizacja projektów współpracy ponadnarodowej jest dostępna dla wszystkich podmiotów uprawnionych do realizacji projektów w ramach PO KL w trybie konkursowym jak i systemowym.	Brak wskazania (również w dalszej części dokumentu) w jakim trybie (konkursowym lub systemowym) zostaną ogłoszone konkursy	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z informacją zawartą we wstępie, Zalecenia odnoszą się jedynie do projektów składanych w odpowiedzi na konkurs. O tym, że realizacja projektów współpracy ponadnarodowej, jest możliwa zarówno w przypadku projektów realizowanych w trybie konkursowym, jak i systemowym mówią „Wytoczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL”.
10.	Cześć 3 s. 7	Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego	Dodatkowo można powołać się na Przewodnik współpracy ponadnarodowej 2004 – 2008 (PIW Equal)	PIW Equal zawiera wiele dobrych praktyk, które można stosować w PO KL.	Uwaga nieuwzględniona. Zalecenia nie ograniczają możliwości korzystania z doświadczeń PIW EQUAL. Ponadto, opracowanie „Projekty współpracy ponadnarodowej. Podręcznik dla projektodawców” (publikacja obecnie w konsultacjach zewnętrznych) bazuje na

					zapisach „Przewodnika współpracy ponadnarodowej 2004-2008 PIW EQUAL”
11.	Definicje stosowane w zaleceniach s.5-6	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Definicja produktu Definicja rezultatu	Definicja produktu - „materialny” definicja rezultatu - „natychmiastowy” ... efekt - elementy specyfikujące definiowane pojęcia nie występują zamiennie w obu definicjach – trudno to odnieść do rzeczywistego definiowania ww. pojęć przedstawionego w dalszej części obu definicji. Ponadto nasuwa się pytanie czy jest to rozumienie produktu tak jak się go używa w odniesieniu, do projektów innowacyjnych? W celu ujednoczenia, proponujemy powielenie definicji z Podręcznika przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL.	Uwaga nieuwzględniona. Definicje są czytelne, jednoznaczne i nie są sprzeczne z definicjami z „Podręcznika przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL”.
12.	Definicje stosowane w zaleceniach odnośnie klasyfikacji projektów współpracy ponadnarodowej s.5	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Definicje projektu współpracy ponadnarodowej oraz Projektu z komponentem ponadnarodowym.	Definicje jednoznacznie należy uzupełnić o aspekt współpracy ponadnarodowej od początku realizacji projektu do czasu osiągnięcia zakładanych rezultatów wraz z opracowanym modelem ich upowszechniania.	Uwaga nieuwzględniona. Aspekt współpracy ponadnarodowej został ujęty w definicjach właściwie. Proponowane uzupełnienia: „do czasu osiągnięcia zakładanych rezultatów wraz z opracowanym modelem ich upowszechniania” są niezasadne, nie dotyczą definicji projektów.
13.	Przygotowanie Planu działania dla projektów współpracy	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie	Realizacja projektów współpracy ponadnarodowej umożliwia projektodawcom/beneficjentom porównanie ich podejścia w	Zgodnie z Wytocznymi w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL i	Uwaga częściowo uwzględniona. Cytowane zdanie nie określa normy, zasady, ograniczenia – jest częścią o charakterze komentarza wprowadzającego

	ponadnarodowej str. 6	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	zakresie typów realizowanych operacji (projektów) określonych w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL z podejściem stosowanym w innych krajach członkowskich.	zapisami z dalszej części niniejszego dokumentu współpraca ponadnarodowa nie jest ograniczona tylko do krajów członkowskich.	do tematyki współpracy ponadnarodowej, znaczenia realizacji projektów współpracy ponadnarodowej dla zrozumienia europejskiej polityki w zakresie poprawy zatrudnienia i spójności społecznej. Nie jest zatem sprzeczne z Wytocznymi w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej i innymi dokumentami zezwalającymi na poszukiwanie partnerów do realizacji projektów współpracy ponadnarodowej również w krajach nie będących członkami UE.
14.	Formułowanie kryteriów szczegółowych w PD s.7-9	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Kryteria szczegółowe nie powinny być formułowane w odniesieniu do modeli współpracy i form działań kwalifikowanych	Zalecenie, aby kryteria szczegółowe uwzględniały modele współpracy i formy działań kwalifikowanych jest zanegowaniem podkreślanego dynamicznego charakteru projektów współpracy ponadnarodowej (modele współpracy !) oraz racjonalności wyboru w PD konkretnych form działań kwalifikowanych – przypisywania ich do określonych typów operacji. (wyjątek stanowią kryteria zalecające nieograniczenie się do jednej formy). Lepszą formą uwzględniania modeli i form działań są zalecenia w dokumentacji konkursowej – co przy założeniu racjonalności tych zaleceń (doboru w odniesieniu do określonych operacji) stanowi podstawę wyboru najlepszych	Uwaga nieuwzględniona. Zalecenia stanowią pewną wskazówkę dla IP, które ostatecznie same decydują o konkretnych założeniach na etapie PD. Ponadto, pozostawienie tych kwestii na poziomie zaleceń w dokumentacji nie daje podstawy do powoływania się na te zapisy w trakcie oceny merytorycznej. Kryteria dotyczące rezultatów niekoniecznie muszą zastępować kryteria dotyczące działań (mogą być bardziej szczegółowe).

				<p>projektów podczas oceny merytorycznej (tekst zaleceń nie określa jakiego typu kryteria szczegółowe – dostępu/strategiczne powinny uwzględniać modele/formy). To o co miało by być osiągnięte dzięki uwzględnieniu w kryteriach szczegółowych form działań i modeli współpracy zostanie osiągnięte poprzez określenie w kryteriach oczekiwanych rezultatów (s.17)</p> <p>Jednocześnie w Zasadach dokonywania wyboru projektów ramach PO KL nie są wskazane szczegółowe kryteria wyboru projektów a jedynie zakres tematyczny kryteriów szczegółowych.</p> <p>Dodatkowo, trudno odnosić się do kwestii opisanych w publikacji Projekty współpracy ponadnarodowej- podręcznik dla projektodawców PO KL nie znając tego dokumentu.</p>	Uwaga uwzględniona.
15.	Str. 15, pkt. 2.2 akapit nr 2	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Zapisano w dokumencie: Zaleca się również zamieszczenie informacji, iż w zależności od zakładanych celów ... IP proponuje zapis następujący: Należy zamieścić również informację, iż w zależności od zakładanych celów ...	Uwaga redakcyjna.	Uwaga nieuwzględniona. Nie jest to uwaga redakcyjna, gdyż dotychczasowy zapis mówi o „zaleceniu zamieszczenia” a nie o „obowiązku zamieszczenia”, którym byłoby proponowane sformułowanie „należy zamieścić”.

16.	Źródła finansowania i kwota środków przeznaczonych na dofinansowanie realizacji projektów, s.15-16 (dot. również wzoru dokumentacji konkursowej pkt.2.3 oraz Załącznika nr 1 – wzór spisu treści)	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Zalecenie umieszczenia informacji nt. struktury finansowania projektów współpracy ponadnarodowej powinno się ograniczyć jedynie do wskazania o wieloźródłowym sposobie finansowania projektów pozostałe szczegółowe zalecenia powinny znaleźć się w części dotyczącej konstruowania budżetu. W Zał.1 do Zaleceń powinno być wskazanie dla pkt. 5.1 „Wymagania w zakresie przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu” o uwzględnieniu specyfiki projektów ponadnarodowych	Uwaga redakcyjna.	Uwaga uwzględniona.
17.	Poszukiwanie partnerów ponadnarodowych, str. 19	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Ponadto, w dokumentacji konkursowej należy wskazać na obowiązek wynikający z art. 28a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.	IP zwraca się zapytaniem, czy zapisy te aby na pewno mają zastosowanie do partnerów ponadnarodowych.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z Art. 28a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. „W przypadku projektów partnerskich realizowanych na podstawie umowy partnerskiej podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ubiegający się o dofinansowanie, dokonuje wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów ... „ Wymóg ten również ma zastosowanie do partnerów ponadnarodowych (zagranicznych).

18.	Wymagania dot. zlecenia usług s.20	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Opis powinien w głównej mierze dotyczyć zlecenia usług. Albo partnerstwo albo zlecenie usług – należy to wyraźnie podkreślić w zaleceniach	Uwaga redakcyjna.	Uwaga uwzględniona.
19.	3.2. Wymagania czasowe	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	Skrócenie maksymalnego okresu realizacji projektu o współpracy ponadnarodowej do 30 m-cy	- projekty o długim okresie realizacji obarczone są wyższym ryzykiem na etapie ich rozliczania,	Uwaga nieuwzględniona. W Zaleceniach wskazuje się, że okres realizacji wyodrębnionego projektu współpracy ponadnarodowej powinien się mieścić w przedziale 12 – 36 miesięcy, a zatem nie ma przeszkód formalnych, aby IP ustaliła okres krótszy niż 36 miesięcy.
20.	3.2. Wymagania czasowe	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	- określenie ostatecznego terminu na zgłoszenie dla wnioskodawcy do IP/IP2 zamiaru wprowadzanie komponentu ponadnarodowego oraz ustalenie czy dopuszczalne jest przedłużenie okresu realizacji projektu wyłącznie na skutek jego rozszerzenia o komponent ponadnarodowy	- czas trwania komponentu ponadnarodowego został określony na min. 6 m-cy zatem czy możliwe jest zgłoszenie jego realizacji jedynie w projekcie, którego termin zakończenia jest dłuższy niż 6 m-cy czy też dopuszczalne jest wydłużenie okresu realizacji projektu e celu realizacji komponentu ponadnarodowego,	Uwaga nieuwzględniona. Konsultowany dokument stanowi jedynie zalecenia a nie obowiązkowe zapisy. Potrzeba wprowadzenia komponentu ponadnarodowego do już realizowanego projektu – poprzez zmianę wniosku o dofinansowanie – podlega uzgodnieniom i negocjacom z właściwą Instytucją Pośredniczącą. To IP decyduje , o możliwości przedłużenia projektu Nie jest zasadne formułowanie generalnych ograniczeń w tym zakresie. Wskazane 6 mcy to zalecenie, nie obowiązek – ponadto zalecenia nie dotyczą projektów rozszerzanych o komponent ponadnarodowy.

21.	2.2. Źródła finansowania projektu	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	- partner zagraniczny realizuje zdanie (finansowane w ramach budżetu wniosku) i na skutek jego niestaranności wydatek zostanie uznany w części lub całości za niekwalifikowany	- wydatki uznane na etapie rozliczania/kontroli projektu w całości ponosi polski wnioskodawca	Uwaga nieuwzględniona. Minimalizację ryzyka niekwalifikowalności poniesionych wydatków należy zapewnić poprzez np. właściwy system kontroli wewnątrz partnerstwa, bieżącą weryfikację realizowanych zadań i płatności wyłącznie za ich wykonanie zgodnie z podpisaną umową o dofinansowanie.
22.	Forma działań kwalifikowanych (str. 3)	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	- określenie wymagań, których spełnienie uprawnia podmioty uczestniczące w realizacji projektu do prowadzenia badań i analiz (np. wskazanie wymagań prawnych bądź instytucjonalnych)	- konieczne ze względu na zapewnienie wysokiej jakości i celowości prowadzonych badań i analiz oraz możliwości ich wykorzystania w przyszłości jako danych wyjściowych dla innych form działań realizowanych w projekcie,	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie te można uregulować odpowiednio do potrzeb poprzez właściwe kryteria.
23.	Tabela nr 1 Opis modeli współpracy ponadnarodowej	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	Uzupełnienie modeli współpracy o wskazanie przykładów, a nie jedynie odesłanie do podręcznika (brak informacji na temat jego dostępności i charakteru prawnego);	- podanie przykładów sprzyja przejrzystości zapisów, - wskazanie zakresu w jakim zapisy Podręcznika są wiążące dla IP/IP2,	Uwaga nieuwzględniona. Zarówno Zalecenia, jak i Podręcznik nie mają charakteru normatywnego a jedynie pomocniczy przy opracowywaniu dokumentacji konkursowej. Nie jest zasadne powielanie w Zaleceniach treści zawartych w Podręczniku – obydwa dokumenty będą jednakowo dostępne dla zainteresowanych.
24.	Tabela nr 2 Łączenie form działań kwalifikowanych w ramach współpracy ponadnarodowej	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	uzupełnienie informacji dotyczących form działań kwalifikowanych w ramach projektów współpracy ponadnarodowej przykładami konkretnych rozwiązań;	- podanie przykładów sprzyja przejrzystości zapisów,	Uwaga nieuwzględniona. Przykładowe działania w ramach poszczególnych form działań kwalifikowanych zostały przedstawione w konsultowanym dokumencie. Zapisy konsultowanego dokumentu podają przykłady konkretnych działań poszerzając i doprecyzowując katalog form działań kwalifikowanych stanowiących Załącznik nr 8 do Wytucznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy

					ponadnarodowej. Konkretnie rozwiązania zależą od specyfiki danego projektu współpracy ponadnarodowej i bezpośrednio z niej wynikają .
25.	Schemat nr 1 Określenie kryteriów szczegółowych dla projektów współpracy ponadnarodowej (w odniesieniu do zapisów tabeli nr 2 na str. 10)	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	wśród przykładowych kryteriów szczegółowych dla projektów współpracy ponadnarodowej wskazano jako formę działań „projekt zakłada wyłącznie prowadzenie badań i analiz (forma 2)”, natomiast w tabeli nr 2 na str. 10 wskazano, że tej formy działań nie należy stosować jako jedynej w ramach wyodrębnionego projektu współpracy ponadnarodowej;	- usunięcie sprzeczności konieczne w celu zachowania przejrzystości i spójności dokumentu,	Uwaga nieuwzględniona. W tabeli nr 2 na str. 10 wskazano również, że forma ta może występować samodzielnie w projektach z komponentem ponadnarodowym, a przykładowe kryteria szczegółowe odnoszą się do projektów współpracy ponadnarodowej (tj. odpowiednio do wyodrębnionych lub z komponentem). Przykładowe kryterium szczegółowe „projekt zakłada wyłącznie prowadzenie badań i analiz (forma 2)” odnosi się do projektów z komponentem ponadnarodowym.
26.	4. Dokumentacja konkursowa projektów współpracy ponadnarodowej	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	Wskazanie trybu weryfikacji przez IP/IP2 ewentualnego nadmiernego eksploatawania tych samych podmiotów we współpracy z polskimi partnerami zagranicznymi,	- proponuje się wskazanie na podstawie jakich kryteriów i w oparciu o jakie dane (dokumenty/informacje) IP/IP2 dokonuje weryfikacji partnera zagranicznego przy realizacji projektów ponadnarodowych np. przez wskazanie jako kryterium dopuszczalności równoczesnego uczestniczenia przez podmiot zagraniczny w określonej liczbie projektów współpracy ponadnarodowej, - propozycja wprowadzenia dopuszczalności ewentualnej odmowy zatwierdzenia umowy o współpracy ponadnarodowej ze względu na „przeciążenie” partnera	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma uzasadnienia ani możliwości formalizowania takiej weryfikacji, formułowania jakichkolwiek warunków progowych - jedynie IP/IP2 może w sytuacji konkretnych warunków danego konkursu dokonać takiej weryfikacji, na przykład na podstawie ilości i rodzaju zadań do wykonania w określonych terminach przez danego partnera zagranicznego ocenić realność i rzetelność takiej współpracy ponadnarodowej.

				zagranicznego ze względu na udział określonej w dokumentacji konkursowej liczbie projektów (np. przez zapis nie więcej niż...)	
27.	3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	Wskazano możliwość poszukiwania partnerów poprzez internetowe bazy skupiające potencjalnych partnerów zainteresowanych współpracą ponadnarodową (w Zaleceniach wskazano adresy internetowe), jednocześnie wskazano, że w dokumentacji konkursowej należy wpisać wprowadza się obowiązek wprowadzenia do dokumentacji konkursowej zapisu wskazującego na wynikający z art. 28a ust 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	- propozycja doprecyzowania wzajemnych relacji tych zapisów	Uwaga uwzględniona. Zgodnie z Art. 28a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. „W przypadku projektów partnerskich realizowanych na podstawie umowy partnerskiej podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ubiegający się o dofinansowanie, dokonuje wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów ... „ Wymóg ten również ma zastosowanie do partnerów ponadnarodowych (zagranicznych). Powyższy wymóg nie stoi w sprzeczności z możliwością poszukiwania partnerów zagranicznych z wykorzystaniem baz internetowych
28.	3.5 Wymagania dotyczące partnerstwa	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	- uzupełnienie zaleceń dla IP/IP2 o informacje na temat dopuszczalności zmiany partnera zagranicznego w trakcie trwania umowy	- wymagania dotyczące partnerstwa IP/IP2 określa w dokumentacji konkursowej stąd konieczność rozważenia dopuszczalności zmiany partnera zagranicznego w trakcie realizacji projektu	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku konieczności zmiany partnera obowiązują standardowe rozwiązania w zakresie zmian wniosku o dofinansowanie i podpisanych umów.
29.	3.6. Wymagania dotyczące zlecenia	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	- uzupełnienie zaleceń dla IP o informację o sposobie postępowania w przypadku gdy w	- wskazanie w dokumentacji konkursowej IP/IP2 projektodawcom, iż należy unikać	Uwaga nieuwzględniona. Zalecenia przedstawiają rozwiązanie możliwe do zastosowania w sytuacji, kiedy

	wykonywania usług	Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	ramach projektu następuje wspólna realizacja zadań ponadnarodowych, które wymagają zastosowania prawa zamówień publicznych lub objęte są uregulowaniami w zakresie przestrzegania zasady konkurencyjności	wspólnej realizacji takiej zadań jest niewystarczające i konieczne jest określenie trybu postępowania przez IP/IP2 w przypadku realizacji takich zadań,	wspólna realizacji zadań w ramach projektów współpracy ponadnarodowej wymaga zastosowania prawa zamówień publicznych i rekomendują jego wykorzystanie.
30.	4. Dokumentacja konkursowa	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	wprowadzenie do dokumentacji konkursowej (wzoru umowy o współpracy ponadnarodowej) zapisów pozwalających na ustalenie prawo jakiego państwa staje się właściwe dla rozwiązania kwestii prawnych związanych z jej realizacją, w szczególności sporów pomiędzy stronami mającymi wpływ na realizację projektu PO KL	- propozycja zgłaszana ze względu na możliwość występowania sporów między partnerami umowy o współpracy ponadnarodowej	Uwaga nieuwzględniona. Wzór umowy o współpracy ponadnarodowej jest wzorem przyjętym i stosowanym w innych krajach i nie może być systemowo poszerzony o nowe zapisy. Natomiast szczegóły dotyczące zasad współpracy pomiędzy partnerami ustalone w umowie winny być tak sformułowane, by ryzyko sporów było ograniczone do minimum. Kwestie indywidualnej modyfikacji wzoru umowy regulują „Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL”.
31.	7. Wymagania dotyczące działań kwalifikowanych, modeli i form współpracy ponadnarodowej	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	zawarcie w Zaleceniach dla IP informacji o sposobie uzyskiwania wiedzy o projektach realizowanych w ramach EQUAL	- propozycja zgłoszona w celu zwiększenia wykorzystania wcześniejszych doświadczeń i dobrych praktyk w ramach EQUAL	Uwaga nieuwzględniona. Baza rezultatów IW EQUAL znajduje się pod adresem: http://www.equal.org.pl/baza.php?lang=pl . Baza rezultatów zawiera najistotniejsze informacje dotyczące zwalidowanych rozwiązań wypracowanych przez Partnerstwa na Rzecz Rozwoju biorące udział w Programie Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.
32.	5.2. Podpisywanie umów o dofinansowanie	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii	Uzupełnienie zaleceń przez doprecyzowanie uprawnień IP/IP2 w zakresie akceptacji umowy o współpracy ponadnarodowej	Propozycja uzasadniona koniecznością wskazania zakres uprawnień IP/IP2 w zakresie akceptacji umowy,	Uwaga nieuwzględniona. Kwestie związane z zakresem modyfikacji umowy o współpracy ponadnarodowej uregulowane są w Zasadach dokonywania

		i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR		- czy IP ma prawo odmówić akceptacji umowy, do której treści strony wprowadziły zapisy (zgodnie z zasadą swobody zawierania umów i swobody kształtowania stosunku prawnego) przy zachowaniu minimum określonego wzorem umowy o współpracy ponadnarodowej,	wyboru projektów w ramach PO KL.
33.	Załącznik nr 2 Wzór dokumentacji konkursowej dla Projektów współpracy ponadnarodowej Priorytet VIII, Działanie 8.1, Poddziałanie 8.1.2	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Departament Strategii i Rozwoju Regionalnego Wydział POKL i ZPORR	uzupełnienie załącznika nr 2 „Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów współpracy ponadnarodowej Priorytet VIII działanie 8.1, Poddziałanie 8.1.2” o wzór listy sprawdzającej do umowy o współpracy ponadnarodowej, na podstawie której dokonywana będzie jej akceptacji;	-	Uwaga nieuwzględniona. Lista sprawdzająca została opracowana przez KIW i obecnie znajduje się w konsultacjach zewnętrznych.
34.	Rozdział 2, str. 2	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: Beneficjent – podmiot, który podpisał umowę o dofinansowanie projektu. Powyższy zapis jest niezgodny z obowiązującymi przepisami.	Definicja Beneficjenta jest niezgodna z definicją podaną w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zgodnie z którą jest to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekt finansowany z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu.	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma niezgodności z definicją ustawową: 1. „podmiot, który podpisał umowę o dofinansowanie” – może być „osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną” w zależności od warunków konkursu, 2. „podmiot, który podpisał umowę o dofinansowanie” – po to by „realizował projekt finansowany z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie umowy o dofinansowanie projektu” musi tę umowę podpisać.

					Definicja zastosowana w Zaleceniach została sformułowana dla potrzeb tychże, nie musi być kopią definicji ustawowej.
35.	Rozdział 2, str. 2	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: Partner ponadnarodowy – Partner zagraniczny(...), realizujący projekt wspólnie z polskim projektodawcą i innymi partnerami zagranicznymi na warunkach określonych w powyższej umowie. Proponuje się zmianę zapisu: Partner ponadnarodowy – Partner zagraniczny(...), realizujący projekt wspólnie z polskim projektodawcą i innymi partnerami zagranicznymi i/lub polskimi na warunkach określonych w powyższej umowie.	Definicja sugeruje możliwość współpracy tylko z partnerami zagranicznymi. Istnieje jednak możliwość realizacji projektu z partnerem polskim.	Uwaga nieuwzględniona. Zalecenia regulują zasady współpracy ponadnarodowej pomiędzy projektodawcą składającym wniosek o dofinansowanie projektu w ramach PO KL i partnerami zagranicznymi. W przypadku gdy po stronie projektodawcy występuje partnerstwo krajowe – reprezentantem tego partnerstwa w partnerstwie ponadnarodowym jest zawsze jeden podmiot, tj. lider partnerstwa.
36.	Rozdział 4 Podrozdział III, pkt 3.2, str. 17	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: Z uwagi na konieczność znalezienia partnerów ponadnarodowych zaleca się aby minimalny okres od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania wniosków na wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej lub projekty z komponentem ponadnarodowym wynosił 45 dni. Powyższy zapis jest niezgodny z obowiązującymi wytycznymi IZ.	Zgodnie z zapisami Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL, IOK najpóźniej w dniu ogłoszenia konkursu (jednak nie wcześniej niż 14 dni przed rozpoczęciem naboru zamieszcza informację o konkursie w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim (...) lub co najmniej regionalnym (...).	Uwaga nieuwzględniona. Przedmiotowy zapis zawarty w Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL zostanie zmieniony w kolejnej wersji tego dokumentu.
37.	Rozdział 4 Podrozdział III, pkt 3.4, str. 17	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament	Jest: Wskazane jest określenie w Planie działania przewidywanych do osiągnięcia rezultatów i produktów (wynikających ze	W PD określa się kryteria szczegółowe wyboru projektów, natomiast określenie rezultatów i produktów przez IP możliwe jest w	Uwaga nieuwzględniona. Istnieje możliwość określenia przewidywanych do osiągnięcia rezultatów i produktów wynikających ze współpracy

		Koordinacji Programów Operacyjnych	współpracy ponadnarodowej) w ramach danego Priorytetu/Działanie/Poddziałania PO KL poprzez kryteria szczegółowe. Proponuje się zmianę powyższych zapisów.	PD tylko w przypadku projektów systemowych zakładanych do realizacji w danym roku.	ponadnarodowej w PD poprzez sformułowanie kryteriów szczegółowych.
38.	Rozdział 4 Podrozdział III, pkt 3.5, ppkt 2 str. 18	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: Mimo braku ograniczeń liczby partnerów ponadnarodowych... Powyższy zapis jest niezgodny z obowiązującymi wytycznymi IZ.	Zgodnie z zapisami Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL możliwe jest uczestniczenie tylko 3 partnerów ponadnarodowych (Polski projektodawca składa maksymalnie 3 kopie listów intencyjnych w ramach jednego wniosku o dofinansowanie projektu (będących przesłanką do podpisania maksymalnie trzech umów o współpracy ponadnarodowej)).	Uwaga nieuwzględniona. Nie ma niezgodności. Zgodnie z Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL można złożyć maksymalnie trzy listy intencyjne (i w konsekwencji – maksymalnie trzy umowy o współpracy ponadnarodowej) co nie oznacza ograniczenia do trzech partnerów ponadnarodowych. W Zasadach jednoznacznie opisano sytuację podpisywania jednego lub maksymalnie trzech listów intencyjnych. Umowy o współpracy ponadnarodowej mogą być umowami wielostronnymi podpisywanymi przez kilku sygnatariuszy umowy.
39.	Rozdział 4 Podrozdział III, pkt 3.5, str. 19	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Wymienione bazy do poszukiwania partnerów ponadnarodowych umożliwiają znalezienie partnerów ponadnarodowych realizujących projekty z różnych obszarów finansowanych ze środków UE.	Proponuje się stworzenie przez KIW bazy partnerów ponadnarodowych biorących udział w realizacji projektów w ramach PIW EQUAL.	Uwaga częściowo uwzględniona. Baza taka nie zawierałaby partnerów zagranicznych zainteresowanych realizacją projektów współpracy ponadnarodowej w nowym okresie programowania jedynie podmioty, które wcześniej takie projekty realizowały. Ponadto, baza taka (zawierająca dane wszystkich partnerów, którzy brali udział w realizacji projektów w ramach IW EQUAL jest dostępna pod adresem: https://webgate.ec.europa.eu/equal/jsp/index.jsp?lang=en)

40.	Rozdział 4 Podrozdział III, pkt 3.5, ostatni akapit str. 19	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: Ponadto, w dokumentacji konkursowej należy wskazać na obowiązek wynikający z art.. 28a ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.	Proponuje się rozwinięcie zapisów w celu zwiększenia ich czytelności.	Uwaga uwzględniona.
41.	Rozdział 4 Podrozdział IV, pkt 4.1, trzeci tiret str. 21	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: - konsekwencje realizacji projektu również w partnerstwie krajowym. Proponuje się zmianę powyższych zapisów	Zapis niezrozumiały.	Uwaga uwzględniona.
42.	Rozdział 4 Podrozdział IV, pkt 4.1, czwarty tiret str. 21	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego/ Departament Koordynacji Programów Operacyjnych	Jest: - język w jakim dokument powinien być podpisany. Proponuje się zmianę powyższych zapisów na: - język w jakim dokument powinien być sporządzony.		Uwaga uwzględniona.
43.	str 17 Treść „Z uwagi na konieczność znalezienia partnerów ponadnarodowy ch zaleca się aby minimalny okres od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania wniosków na	Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	Proponujemy rozbić dany zapis na dwa przypadki: - w przypadku gdy data ogłoszenia konkursu i rozpoczęcia naboru wniosków jest tożsama, data zakończenia przyjmowania wniosków jest dni od ogłoszenia konkursu. - w przypadku gdy data ogłoszenia konkursu jest inna od daty rozpoczęcia przyjmowania naboru wniosków, minimalny okres od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania	Otwierając konkurs nie uwzględniamy w dokumentacji konkursowej daty od której przyjmujemy wnioski innej niż data ogłoszenia konkursu. Proponujemy wydłużyć okres składania wniosków który miałby trwać od daty ogłoszenia konkursu do zamknięcia naboru wniosku.	Uwaga nieuwzględniona. Zarówno ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, jak i Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL nakazują zamieszczanie w ogłoszeniu konkursu terminu naboru wniosków (w przypadku konkursów zamkniętych – daty otwarcia i zamknięcia naboru wniosków – zob str. 22 Zasad).

	wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej lub projekty z komponentem ponadnarodowym wynoszą 45 dni kalendarzowych”		wniosek na wyodrębnione projekty współpracy ponadnarodowej lub projekty z komponentem ponadnarodowym wynoszą 45 dni kalendarzowych”		
44.	Pkt 2 str 5 definicje	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie	Partner zagraniczny wymieniony w punkcie 2.8 wniosku o dofinansowanie projektu	doprecyzowanie	Uwaga uwzględniona.
45.	Pkt 2 str 5 definicje	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie	Definicja projektów współpracy ponadnarodowej powinna korespondować z charakterystyką celów projektu w odniesieniu do ponadnarodowości	Uzupełnienie i doprecyzowanie definicji o informacje zawarte w Podręczniku przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL (str. 26)	Uwaga uwzględniona.
46.	Pkt 3.5 str 19	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w	Poszukiwanie i powoływanie partnerów ponadnarodowych. *Dodatkowo prosimy o doprecyzowanie punktu 3.5. Czy w przypadku kontynuacji współpracy z partnerami zagranicznymi ma zastosowanie obowiązek wynikający z art. 28a ust 4 ustawy	Doprecyzowanie podtytułu oraz zasad powoływania partnerów zagranicznych	Uwaga uwzględniona. .

		Olsztynie	<p>o zasadach prowadzenia polityki rozwoju? Czy istnieją wyjątki od tego zapisu, np. wykazanie wieloletniej współpracy w ramach partnerstwa.</p> <p>* 3.5. W jaki sposób zagraniczni partnerzy, którzy zostali wybrani z bazy internetowej powinni być poinformowani o możliwości nawiązania współpracy ponadnarodowej w odniesieniu do poniższego zapisu:</p> <p>„W przypadku projektów partnerskich realizowanych na podstawie umowy partnerskiej, podmiot (o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. — Prawo zamówień publicznych) ubiegający się o dofinansowanie, dokonuje wyboru partnerów spoza sektora finansów publicznych z zachowaniem zasady przejrzystości i równego traktowania podmiotów.</p> <p>Wskazany podmiot zobowiązany jest w szczególności do:</p> <p>Ogłoszenia otwartego naboru partnerów w dzienniku ogólnopolskim lub lokalnym oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (w ogłoszeniu powinien być wskazany termin co najmniej 21 dni na zgłoszenie partnerów)”.</p>		
--	--	-----------	--	--	--

47.	<p>Pkt 3.5.1 i 2 str 18</p> <p>Pkt 5.4.3 str 21 dokum. Konkursowej</p> <p>Pkt 7.2.2 Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL</p> <p>Załącznik 10 Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL</p>	<p>Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie</p>	<p>„...przyjęto liczbę partnerów nie większą niż czterech”; „Mimo braku ograniczenia liczby partnerów ponadnarodowych, zaleca się,,,”</p> <p>„Maksymalnie polski projektodawca może podpisać trzy umowy o współpracy ponadnarodowej w ramach jednego wniosku o dofinansowanie projektu „Polski projektodawca/beneficjent może złożyć maksymalnie trzy kopie listów intencyjnych w ramach jednego wniosku o dofinansowanie projektu (będących przesłanką do podpisania maksymalnie trzech umów o współpracy ponadnarodowej) W umowie o współpracy ponadnarodowej wskazano 5 partnerów</p>	<p>Niespójność zapisów i dokumentów</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Nie występuje niespójność zapisów i dokumentów: Ad. Pkt 3.5.1 i 2 str.18 – jest to zalecenie ograniczenia liczby partnerów (a nie nakaz) sformułowane na podstawie dotychczasowych doświadczeń z realizacji projektów IW EQUAL. Ad. Pkt 5.4.3 str. 21 wzoru dokumentacji konkursowej i pkt 7.2 Zasad dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL – jest sformułowane ograniczenie, iż polski projektodawca może złożyć maksymalnie trzy listy intencyjne a następnie podpisać maksymalnie trzy umowy o współpracy ponadnarodowej. Jest to ograniczenie dotyczące wyłącznie liczby listów intencyjnych i liczby umów ponadnarodowych, a nie liczby partnerów ponadnarodowych. Jeden list intencyjny (w konsekwencji: jedną umowę o współpracy ponadnarodowej) może podpisać dowolna liczba partnerów ponadnarodowych (zob. str. 66 Zasad: „projektodawca/beneficjent dołącza kopię listu intencyjnego, pod którym podpisują się wszyscy współpracujący ze sobą partnerzy ponadnarodowi.”). Ad. Wzór umowy o współpracy ponadnarodowej – jest to wzór wskazujący jak formułować umowę, w tym m.in. wskazujący, aby partner polski był partnerem nr 1, a partnerzy zagraniczni wymienieni w dalszej kolejności.</p>
-----	---	---	--	---	--

48.		Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	Uwzględnienie w zaleceniach informacji na temat możliwości realizacji systemowych projektów ponadnarodowych oraz w wypadku podjęcia decyzji o realizacji projektu systemowego o konieczności określenia odrębnych zasad postępowania w zależności od rodzaju powiązań formalno-prawnych IP z Beneficjentem systemowym	Potrzeba określenia odrębnych zasad postępowania w wypadku Beneficjentów systemowych	Uwaga nieuwzględniona. Konsultowany dokument dotyczy wyłącznie trybu konkursowego. IP weryfikujące projekty systemowe mogą korzystać ze wskazanych zaleceń, ale sam dokument nie odnosi się bezpośrednio do projektów współpracy ponadnarodowej realizowanych w trybie systemowym.
49.	3.7. Wymagania dotyczące działań kwalifikowanych, modeli i form współpracy ponadnarodowej	Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	Wprowadzenie sugestii na temat konieczności szczegółowego określenia kwalifikowalności wydatków.	<p>Wytoczne w zakresie kwalifikowania wydatków nie mówią wprost o projektach realizowanych we współpracy ponadnarodowej.</p> <p>W interesie Beneficjenta będzie możliwość finansowania również działań Partnerów zagranicznych. Brak jasnych informacji, które z tych działań mogą zostać sfinansowane może prowadzić do niekwalifikowalności niektórych wydatków.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Należy odróżniać pojęcie wydatków od działań. Wytoczne kwalifikowania wydatków dotyczą wszystkich projektów w ramach PO KL – a zatem również projektów współpracy ponadnarodowej. Niemożliwe jest określenie katalogu wydatków kwalifikowanych – muszą one służyć realizacji celów projektu. Natomiast formy działań kwalifikowanych w ramach projektów współpracy ponadnarodowej określone są w Wytocznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL. Wobec powyższego, nie ma uzasadnienia dla formułowania odrębnych wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach projektów współpracy ponadnarodowej. Finansowanie działań partnera jest możliwe również z tym zastrzeżeniem (istotne jest jak działania partnera finansowane przez beneficjenta przyczynią się do realizacji celu projektu, a przez to PO KL).</p>

50.	3.2. Wymagania czasowe	Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	Okres 45 dni od daty ogłoszenia konkursu do dnia rozpoczęcia przyjmowania wniosków w wypadku instytucji publicznych może okazać się zbyt krótki		Uwaga nieuwzględniona. Jest to zalecenie, aby okres ten wynosił minimum 45 dni, a zatem nie ma przeszkód by był to okres dłuższy.
51.	3.4. Wymagane rezultaty i wartość dodana	Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku	Określenie w jakim języku następuje rozliczenie projektu. Np. czy wszystkie produkty należy przetłumaczyć. Czy Partnerstwo może sobie wybrać język projektu?	Informacje takie potrzebne są już w fazie budżetowania projektu.	Uwaga nieuwzględniona. Zasady dokonywania wyboru projektów w ramach PO KL regulują kwestie językowe listy intencyjnego i umowy o współpracy ponadnarodowej. Natomiast w umowie o współpracy ponadnarodowej należy uregulować kwestie dotyczące języka roboczego, zasad bieżącej współpracy. Polski projektodawca rozlicza projekt zgodnie z umową o dofinansowanie projektu – a zatem w języku polskim.
52.	3. Przygotowanie Planu Działania dla projektów współpracy ponadnarodowej	Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Departament Polityki Regionalnej	Zapis „już na etapie sporządzania Planu działania (PD) IP/IP2 powinna precyzyjnie określić oczekiwania co do spodziewanego wpływu współpracy ponadnarodowej na osiągnięcie celów zarówno danego Priorytetu, jak i samych projektów współpracy ponadnarodowej.” jest niejasny.	Obecny formularz przygotowania planu Działania nie zawiera pól, które pozwoliłyby na określenie wpływu współpracy ponadnarodowej. Należy wskazać w jaki sposób wpływ ten powinien zostać określony i w którym z pól Planu Działania dot. projektów współpracy ponadnarodowej. Obecnie możliwe jest jedynie określenie preferencji dot. projektów współpracy ponadnarodowej.	Uwaga uwzględniona. Poprzez „precyzyjne określenie oczekiwań co do spodziewanego wpływu współpracy ponadnarodowej na osiągnięcie celów zarówno danego Priorytetu, jak i samych projektów współpracy ponadnarodowej należy rozumieć jedynie wybór działań/poddziałań/typów operacji, gdzie TNC jest możliwa. Zgodnie z Wytocznymi MRR w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej” – „Współpraca ponadnarodowa powinna koncentrować się na realizacji tych celów szczegółowych Priorytetów, w przypadku których możliwość wymiany doświadczeń i wzajemnego uczenia się na poziomie ponadnarodowym wniesie rzeczywistą wartość dodaną ”.

53.	2 Definicje stosowane w zaleceniach	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Wskazanie różnicy pomiędzy projektem współpracy ponadnarodowej a standardowym projektem realizowanym z parterem zagranicznym.	Brak jednoznacznego rozróżnienia między tymi projektami powoduje chaos na etapie aplikowania	Uwaga uwzględniona.
54.	2.2 Źródła finansowania i kwota środków przeznaczona na dofinansowanie realizacji projektów.	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	We wniosku o dofinansowanie powinny zostać wskazane w stosunku do każdego działania źródła jego finansowania.	Jeżeli w budżecie projektu będą ujęte tylko koszty polskiego projektodawcy, a część działań będzie finansował partner zagraniczny to ocena realności wykonania poszczególnych zadań będzie wręcz niemożliwa.	Uwaga nieuwzględniona. We wniosku o dofinansowanie projektu należy opisać zarówno działania finansowane przez polskiego projektodawcę, jak i działania wykonywane przez partnerów z przewidywanymi kosztami ich realizacji (zgodnie z Podręcznikiem przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL). Natomiast w budżecie prezentowanym we wniosku ujęte są wyłącznie koszty polskiego projektodawcy.
55.	3.2 Wymagania czasowe	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Konieczność wprowadzenia granicznej daty występowania komponentu ponadnarodowego w realizowanym projekcie	Biorąc pod uwagę dłuższy, niż w przypadku standardowego projektu, czas jego realizacji oraz wydłużony proces rozliczeń i zamknięcia projektu, celowe wydaje się aby komponent był wprowadzony nie później niż po rozliczeniu określonego procentu środków finansowych (np. 60%).	Uwaga nieuwzględniona. Projekt współpracy ponadnarodowej ma być realizowany i rozliczany zgodnie z umową o dofinansowanie i zasadami obowiązującymi w ramach PO KL. Ostateczna decyzja w tej kwestii należy do IP – należy jednak ostrożnie podchodzić do tego typu rozwiązań.
56.	3.3 Wymagania czasowe	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Nieuzasadnione ograniczenie udziału kosztów komponentu ponadnarodowego do 30% całości projektu (może być nie adekwatne do konkretnej sytuacji problemowej)	Celowe wydaje się, aby IOK każdorazowo decydowała o udziale kosztów komponentu ponadnarodowego w całości projektu biorąc pod uwagę konkretne uwarunkowania organizacyjne, społeczne i projektowe.	Uwaga nieuwzględniona. Cały dokument (wraz ze wzorem dokumentacji konkursowej) ma charakter zaleceń – przyjęte w Wytocznych wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach PO KL ograniczenie kosztów komponentu ponadnarodowego do 30% wartości projektu dotyczy komponentu wprowadzonego jako

					zmiana do wniosku. W Zaleceniach zastosowano takie ograniczenie również do projektów z komponentem zaplanowanym od początku realizacji – z uwagi jednak na charakter zaleceń – nie ma przeszkód by w uzasadnionych przypadkach IOK zastosowała inny poziom ograniczenia.
57.	Rozdz. 4.3 Podpunkt b) v)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Propozycja przeformułowania (doprecyzowania zapisu).	Przewidziano wsparcie KIW dla IP w trakcie akceptacji umów o współpracy ponadnarodowej oraz akceptacji zmian w tych umowach. Nie jest jasne, na czym wsparcie to miałyby polegać – jakie działania KIW może podjąć na etapie weryfikacji umów przez IP.	Uwaga nieuwzględniona. Wsparcie KIW dla IP przy akceptacji umów o współpracy ponadnarodowej dokonywane będzie w drodze konsultacji indywidualnych.
58.	Rozdz. 5.2 Podpunkt 8)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Propozycja przeformułowania na „nie jest wskazane”.	Ze względu na nacisk ze strony IZ, w PD na rok 2009 dla woj. podkarpackiego w Priorytecie IX zawarta została propozycja realizacji projektów innowacyjnych, w ramach której jako jedno z kryteriów dostępu określono obowiązek partnerstwa ponadnarodowej (wraz z uzasadnieniem). Z przyczyn od IP niezależnych wdrożenie PD byłoby więc niezgodne z wytycznymi.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga niejasna – brak podpunktu 8.
59.	Rozdz. 6.2 Podpunkt 2) Określenie powtórzone w rozdz. 8.2, podpunkt 8) c)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie	Propozycja zdefiniowania projektu współpracy ponadnarodowej bez odnoszenia się do pojęcia wartości dodanej (np. przez konieczność wskazania we wniosku przez projektodawców celów, konkretnych produktów i rezultatów projektu, których nie udałoby się	Zdefiniowanie wartości dodanej jako „cele projektu oraz konkretne produkty i rezultaty” klóci się z ideą wartości dodanej projektu, która (zgodnie z Podręcznikiem przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach PO KL z dnia 1 kwietnia	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z Wytycznymi MRR w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej” wartość dodana definiowana jest jako „cele projektu oraz konkretne produkty i rezultaty możliwe do osiągnięcia wyłącznie we współpracy

			zrealizować, wdrażając projekt jedynie o zasięgu krajowym).	2009 r.) „wynika z ogólnego opisu projektu i zazwyczaj związana jest z osiągnięciem dodatkowych rezultatów, nie wynikających bezpośrednio z celów projektu i z jego działań”.	ponadnarodowej, których nie udało się zrealizować, wdrażając projekt jedynie o zasięgu krajowym. Tak zdefiniowanej wartości dodanej wynikającej ze współpracy ponadnarodowej nie należy utożsamiać z wartością dodaną wynikającą z dofinansowania EFS, rozumianą jako dodatkowe rezultaty, nie wynikające bezpośrednio z celów projektu i z jego działań.
60.	Rozdz. 8 Punkt 4)	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie		Ze względu na nacisk ze strony IZ, w PD na rok 2009 dla woj. podkarpackiego w Priorytecie IX zawarta została propozycja realizacji projektów innowacyjnych, których kryteria wyboru nie odnoszą się do zagadnień wymienionych w wytycznych. Jednocześnie IP nie jest w stanie skorzystać z propozycji Grupy roboczej, które w momencie konstruowania PD nie były gotowe. Z przyczyn od IP niezależnych wdrożenie PD będzie więc niezgodne z wytycznymi.	Uwaga nieuwzględniona. W żadnym z dokumentów nie ma rozdziału 8! Propozycja grupy została przekazana wszystkim IP drogą elektroniczną oraz tradycyjną jako załącznik do pisma (na początkowym etapie opracowywania PD).
61.	Pkt 2.2, str. 16	Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie	„Polski projektodawca wykonuje wszystkie zadania związane z transportem i zakwaterowaniem uczestników, ponadto, finansuje koszty zadań, za które odpowiada partner ponadnarodowy (dokumenty poświadczające wykonanie usługi wystawiane są na polskiego projektodawcę).	Niezrozumiały zapis. Skoro każdy partner ma finansować swoje zadania i ma być wyraźny podział, żeby nie dochodziło do przepływów finansowych między partnerami, jak polski projektodawca może płacić za zadania, za które odpowiada partner ponadnarodowy?	Uwaga nieuwzględniona. Jest to fragment opisu przykładu dotyczącego szczególnego przypadku gdy polski projektodawca finansuje zadanie lub część zadania realizowanego przez partnera zagranicznego.

				W jaki sposób będzie odbywać się finansowanie i rozliczanie takiego projektu?	
62.	Pkt 4.1, str. 21	Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie	„(...) – konsekwencje realizacji projektu również w partnerstwie krajowym, (...)”	Niezrozumiały zapis.	Uwaga uwzględniona.
63.	Przykładowa dokumentacja konkursowa, Pkt 3.5, str.13	Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie	„(...) – Realizacji projektu we współpracy maksymalnie z 4 partnerami zagranicznymi. (...)”	W dalszej części dokumentu jest kilkakrotnie mowa o maksymalnie 3 partnerach lub 3 listach intencyjnych. Zapis niespójny.	Uwaga nieuwzględniona. Nie występuje niespójność zapisów: Pkt 3.5. wzoru dokumentacji konkursowej – jest to rekomendacja ograniczenia liczby partnerów (a nie nakaz). Natomiast ograniczenie, iż polski projektodawca może złożyć maksymalnie trzy listy intencyjne a następnie podpisać maksymalnie trzy umowy o współpracy ponadnarodowej dotyczy wyłącznie liczby listów intencyjnych i liczby umów ponadnarodowych, a nie liczby partnerów ponadnarodowych. Jeden list intencyjny (w konsekwencji: jedną umowę o współpracy ponadnarodowej) może podpisać nieograniczona liczba partnerów ponadnarodowych.
64.	Zalecenia dla Instytucji Pośredniczących i Instytucji Pośredniczących II stopnia w zakresie projektów współpracy ponadnarodowej PO KL (ogólnie)	Związek Rzemiosła Polskiego	1. Dotyczy szczegółowych kryteriów wyboru projektów. Popieramy przygotowane zapisy i propozycje, zwłaszcza w kontekście a) Wprowadzania Modelu nr 1 (s.7), tj. koncentracji na wymianie doświadczeń i informacji pomiędzy partnerami (co, jak słusznie zauważyli	1a) Takie rozwiązanie umożliwi lepsze poznanie się partnerów i stopniową realizację poszczególnych etapów większego zamierzenia. Dzięki takiemu podejściu może powstać kilka dodatkowych projektów. Mało kto, nie znając dobrze partnera będzie starał się o realizację dużych projektów (nieznajomość, a co za tym idzie nieprzewidywalność	Dziękujemy za komentarz.

			<p>autorzy dokumentu, może być celem samo w sobie). Dobrze, że uwzględniono możliwość łączenia modeli w projekcie.</p> <p>b) Załączenia tabeli nr 2 w opisie kryterium 3: „Formy działań kwalifikowanych” – dla projektodawców bardzo ważne są zamieszczone przykłady (w tym wypadku działań, które mogą być sfinansowane)</p> <p>2. załączenie narzędzia – bazy danych ułatwiającej kontakt z partnerami zagranicznymi (tzw. toolkit)</p>	<p>innych podmiotów). Przyjęte rozwiązanie pozwoli partnerom lepiej poznać wzajemnie oczekiwania i porozumiewać się co do wspólnego składania kolejnych projektów.</p> <p>1b) zawsze warto podawać przykłady prawidłowych działań.</p> <p>2) Baza danych partnerów zagranicznych to dobry pomysł, zwłaszcza dla organizacji, które dopiero mają małe doświadczenie we współpracy z partnerami spoza kraju</p>	
65.	Wzór dokumentacji konkursowej dla projektów współpracy ponadnarodowej (ogólnie)	Związek Rzemiosła Polskiego	<p>Dokumentacja konkursowa,</p> <p>1) Przykłady s. 12-13 Załączenie przykładów produktów i rezultatów, które należy osiągnąć (wartość dodana projektu)</p> <p>2. Ponadto za celowe uznajemy ujęte w dokumentacji konkursowej opisy rekomendacji, co przyczyni się do unikania nadinterpretacji</p>	<p>Ad.1. Ukazane przykłady mogą wskazać właściwe rozwiązania dla projektodawców, zwłaszcza dla tych z niewielkim doświadczeniem projektowym</p> <p>Ad.2. j.w.</p>	Dziękujemy za komentarz.